

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти)
магистратура мутахассислигининг малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Тошкент давлат шарқшунослик институти
- Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» очиёт даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРӢЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги.

4. ИЛК БОР КИРИТИЛИШИ.

Мазкур малака талабини Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		Бет
1. <i>5A231102 — Ташиқи иқтисодий фаолият (ташиқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи .....</i>		4
1.1 Кўлланиш соҳаси.....		4
1.2 <i>5A231102 — Ташиқи иқтисодий фаолият (ташиқи савдо фаолияти) мутахассислиги бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг таснифи .....</i>		4
2. <i>5A231102 — Ташиқи иқтисодий фаолият (ташиқи савдо фаолияти) мутахассислиги бўйичамагистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар .....</i>		6
2.1 Магистрларнингтайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар		6
2.2. <i>5A231102 — Ташиқи иқтисодий фаолият (ташиқи савдо фаолияти) мутахассислиги бўйичамагистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари .....</i>		7
3. <i>5A231102 — Ташиқи иқтисодий фаолият (ташиқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фандастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар .....</i>		9
3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар		10
3.2. Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар.....		11
3.3. <i>5A231102 — Ташиқи иқтисодий фаолият (ташиқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислиги ўқув режасидаги юклама ҳажми .....</i>		13

1. 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг умумий таснифи

5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрловчи олий таълимнинг дастури амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлик ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «магистр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат(лар) берилади.
Ўқув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати, ўқиш шакли ва мос малака (даражаси) 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати, ўқиш шакли ва битирувчиларниң малака(даражаси)

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даражаси)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Мутахассисликнинг ўқув режа ва фан дастурлари	Магистр	2йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби **5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти)** магистратура мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги олий таълим муассасалари учун мажбурий талаблар мажмуасини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур магистратура мутахассислиги бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда асосий ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш хукуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабнинг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур магистратура мутахассислиги бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул – олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари;

- магистратура мутахассислигининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талabalari;

- ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлифи, деканлар ва кафедра мудирлари);

- битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

- магистратура мутахассисликларидан бирини ихтиёрий танлаш хукуқига эга бўлган бакалаврлар ва бошқа манфаатдорлар.

**1.2. 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти)
мутахассислиги бўйича магистрлар қасбий фаолиятларининг таснифи**

1.2.1. 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) мутахассислиги бўйича магистрлар қасбий фаолиятларининг соҳалари:

5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) мутахассислиги – Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш, умумий ўрта, ўрта маҳсус,

касб-хунар таълими муассасаларида мутахассисликка оид фанларни ўқитиш; илмий-тадқиқот ва илмий-ишлаб чиқариш муассасалари, давлат бошқаруви органлари, жумладан, Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Ташқи савдо вазирлиги, савдо уйлари ва ваколатхоналари ҳамда халқаро иқтисодийташкилотларда халқаро ҳамкорлик йўналишида фаолият кўрсатиш, халқаро ҳамкорлик билан шуғулланувчи давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлар ҳамда турли мулкчилик шаклидаги корхоналарда халқаро бозорлардаги талаб ва таклифни таҳлил қилиш, ушбу йўналишдаги зарур хужжатларни расмийлаштириш, уларнинг ташқи иқтисодий фаолиятининг янги йўналишларини ишлаб чиқиш ва ривожлантириш, хорижлик мижозлар базасини шакллантириш ва кенгайтириш, хорижлик ҳамкорлар билан музокаралар олиб бориш, божхона ва логистик ташкилотлар билан ҳамкорлик қилиш, ташқи иқтисодий фаолият стратегиясини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, ташқи савдо шартномаларини тайёрлаш, ташқи савдо операциялари ва халқаро бизнес лойиҳаларини иқтисодий таҳлил қилиш, корхона ёки ташкилотнинг ташқи иқтисодий фаолияти ва инвестицион ҳамкорлиги билан боғлиқ барча операцияларда иштирок этиш, шунингдек, ҳар хил шаклдаги мулк ва бизнес ташкилотларида мутахассисликка оид комплекс масалалар мажмусини камраб олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) мутахассислиги бўйича магистрларнинг билим доираси ва касбий фаолияти объектлари:

- Фанлар академияси ва тармоқ илмий-текшириш институтлари ҳамда олий ўкув юртларининг илмий-тадқиқот бўлимлари;
- умумий ўрта, ўрта маҳсус, касб-хунар коллежлари ва олий таълим муассасаларида педагогик фаолият;
- илмий, техникавий ва технологик масалалар билан боғлиқ академик, илмий тадқиқот ва муассаса ташкилотлари;
- қайта тайёрлаш ва малака ошириш таълим тизими муассасалари;
- давлат бошқаруви ва унинг турли ҳудудий бўлинмалари;
- давлат статистика қўмитаси бўлимлари;
- фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлимлари;
- ташкилий-бошқарув объектлари;
- меъёрий-хуқуқий хужжатлар.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.3. Мутахассислик бўйича магистрлар касбий фаолиятларининг турлари

- Илмий-тадқиқот фаолияти;
- Лойиҳавий-иқтисодий фаолият;
- Ишлаб чиқарии ва амалий фаолият;
- Таҳлилий фаолият;
- Маъмурий-ташқилий бошқарув фаолияти;
- Эксперт-маслҳатчи фаолияти;
- Олий, малака ошириши ва қайта тайёрлаши таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим муассасаларида педагогик фаолият (урнатилган тартибда);
- Турли хизматлар кўрсатиш кабиларни ўз ичига олади.

Мутахассислик бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буортмчаилари талабларидан келиб чиқсан ҳолда магистрларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришилар бўлиши мумкин.

Мутахассислик бўйича тайёрланган магистрлар касбий фаолиятларинингмуайянтурлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олийтаълим муассасаси томонидан аникланади.

1.2.4. 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти)
мутахассислиги бўйича магистрларнинг касбий мослашув имкониятлари:

5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти)
мутахассислиги битирувчилари кадрларни қайта тайёрлаш ва улар малакасини ошириш тизимида қўшимча касб таълимини олиши мумкин.

Шунингдек, магистрлар касбий мослашув имкониятларидан келиб чиқсан ҳолда кичик бизнес ва тадбиркорлик фаолиятларини ташкил этиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

Магистратура битирувчилари магистр академик даражасини олгандан сўнг олий таълим муассасалари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ ИТИларда катта илмий ходим-изланувчи ва мустақил тадқиқотчи сифатида илмий тадқиқот ишларини давом эттириши мумкин.

2. 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) мутахассислиги бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

- илмий дунёкарашга доир билимлар тизимини эгаллаган бўлиши, умумметодологик фанлар асосини, давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши; ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- миллий маънавий ва умуминсоний қадриятлар бўйича ўз нуктаи назарини оғзаки ва ёзма баён этиши, миллий ғоянинг назарий асосларни анлаган ҳолда “Озод ва обод ватан, эркин ва фаровон хаёт куриш” бош ғоясининг моҳиятини ҳамда унинг асосий ғоялар билан мутаносиблиги ва фарқини билиши;

- табиат ва жамиятда юз берәётган жараён ва ходисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, инсоннинг маънавий қиёфаси ҳақида билимларга эга бўлиши, улардан ҳаётда ва касбий фаолиятида ҳамда замонавий илмий тадқиқотларда фойдалана олиши;

- шахснинг инсон, жамият, атроф муҳитга бўлган муносабатини тартибга солувчи хуқукий ва ахлоқий меъёрларни касбий фаолиятида қўллай олиши;

- янги билимларни мустақил ўзлаштира олиши, такомиллаштириши ва ўз меҳнатини илмий асосда ташкил қила билиши;

- ўзининг индивидуал билимларига таянгани ҳолда ижтимоий ва шахсий аҳамиятга эга бўлган муаммоларни тушуниши ва уларни таҳлил қилиши;

- ўз фаолиятида меъёрий хуқукий ҳужжатлардан фойдалана билиши;

- фикрлаш маданияти, муайян тафаккур услугига, оғзаки ва ёзма нутқини аниқ баён қилиш қобилиятига эга бўлиши;

- ўзлаштирилган билимларни ижодий танқидий кўриб чиқиш ва таҳлил қилиши, улардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;

- илмий фаолияти натижаларини ҳис қилишга йўналтирилган ижтимоий масъулият шаклланган бўлиши;

- касбий фаолиятда ўзлаштирган фанларнинг асосий қонунларидан фойдаланиши, методларни таснифлаши, методологик тамойиллардан илмий фаолиятида фойдалана олиши;
- хорижий тиллардан бирини илмий мулоқот ва касбий малака алмашиш воситаси сифатида эгаллаган бўлиши;
- ахборотни тўплаш, сақлаш, уларга ишлов бериш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаши;
- ўзининг касбий фаолиятида асосли мустақил қарорлар қабул қила билиши;
- ахборот, билим, маълумотни бир-биридан фарқлаш малакасига эга бўлиши, ахборот технологияларидан фойдалана олиши;
- бугунги ахборотлашган жамият шароитида ахборот технологияларининг моҳияти ва аҳамиятини тушуниш, ахборот хуружи хавфи ва таҳдидларни англаш, ахборот хавфсизлигининг асосий талабларига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши;
- интернет тармоғидан ахборотларни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий усуллари ва воситаларига эга бўлиши, ахборотни бошқариш воситаси сифатида компьютер билан ишлаш қўнималарига эга бўлиши;
- педагогик фаолиятида ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиши;
- таълим сифати ва самарадорлигини оширишга инновацион ёндашиши;
- илмий фаолияти натижалари бўйича давлат ва хорижда эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаши;
- патент олиш учун иш меъёрий хужжатлар тайёрлай олиши;
- давлат, нодавлат ва нотижорат ташкилотлари томонидан эълон қилинган лойиҳаларда иштирок этиш учун лойиҳа тайёрлаш малакаларига эга бўлиши лозим.

Магистр:

- мутахассисликлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;
- мутахассисликлари доирасида танланган мутахассислик бўйича олий таълим муассасаларида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ ИТИларда докторант ва мустақил изланувчи сифатида илмий-тадқиқот ишларини давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5A231102 - Ташиқи иқтисодий фаолият (ташиқи савдо фаолияти)
мутахассислиги бўйича магистрларининг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- жаҳон хўжалиги ривожланишининг замонавий тенденциялари ва халқаро иқтисодий муносабатларни иқтисодий таҳлил қилиш ҳамда унинг асосида илмий хуросалар ва тавсиялар ишлаб чиқиш;
- статистик маълумотлар базасини тўплаш, услугий қўлланма ва кўрсатмалар тайёрлаш, иқтисодий атамалар луғатини тузиш, тадқиқот мавзулари бўйича анкета сўровномаларини ўтказиши ва уларнинг натижаларини умумлаштириш;
- интернет тармоғида иқтисодий ҳамкорлик соҳасидаги сўнгги илмий янгиликлар, ходиса ва воқеиликлар хақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда излаш ва топиш;
- маҳаллий ва хорижий мутахассислар томонидан олинган натижаларни умумлаштириш ва таҳлил қилиш ҳамда тадқиқот режасини ишлаб чиқиш;
- танланган тадқиқот мавзусининг долзарблиги ҳамда унинг назарий ва амалий аҳамиятини асослаб бериш;
- ишлаб чиқилган режага мувоғик мустақил ҳолда тадқиқот олиб бориш;
- олиб борилган тадқиқот натижаларини илмий жамоатчилликка илмий мақола ёки маъруза шаклида тақдим эта олиш қобилиятига эга бўлиши керак.

Лойиҳавий-иктисодий фаолиятда:

- мустақил равишида вазифалар тайёрлаш ва ноаниқлик омилини ҳисобга олган ҳолда лойиҳалар ҳамда зарур услугий ва норматив ҳужжатларни ишлаб чиқиши;
- ишлаб чиқилган лойиҳаларни амалга ошириш бўйича таклифлар ва чоратадбирлар ишлаб чиқиши;
- ноаниқлик омилини ҳисобга олган ҳолда лойиҳалар самарадорлигини баҳолаш;
- турли ҳил бозорлардаги иктиносий агентлар фаолияти стратегияларини ишлаб чиқиши қобилиятига эга бўлиши керак.

Ишлаб чиқариш ва амалий фаолиятида:

- корхоналарнинг ташки иктиносий бўлимларида мутахассис, халқаро ва минтақавий ташкилотларда референт, элчихона ва консуллик хизматлари, ташкилот ва муассасаларда таржимон, иктиносчи, ҳисобчи ва бошқа лавозимларда ишлаш кўниммаларига эга бўлиш;
- амалий фаолиятда он-лайн тизимда компьютер воситасида ахборот билан ишлаш ва уни қайта тайёрлаш;
- касбий этика кодексига риоя қилиш қобилиятига эга бўлиши керак.

Таҳлилий фаолиятда:

- микро ва макро даражада иктиносий сиёsat соҳасидаги чора-тадбирларни баҳолаш ва стратегик қарорларни қабул қилиш учун таҳлилий материаллар тайёрлаш;
- иктиносий ҳисобларни амалга ошириш учун турли маълумотлар манбанини таҳлил қилиш ва ундан фойдаланиш;
- корхона, тармок, соҳа, минтақа ва мамлакат иктиносий фаолиятининг ижтимоий-иктиносий кўрсаткичлари бўйича башоратлар ишлаб чиқиши қобилиятига эга бўлиши керак.

Маъмурий-ташкилий бошқарув фаолиятида:

- корхона ва ташкилотлар ташки иктиносий фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини билиш ва татбиқ қилиш;
- ишлаб чиқариш ва бошқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган моддий ва молиявий ресурсларни режалаштириш;
- маъмурий-ташкилий ва бошқарув ечимларини амалиётга татбиқ қилиш;
- ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;
- фикрлар турлича бўлган шароитда бошқарув қарорини қабул қила олиш;
- бирламчи ташкилий тузилмалар (бўлимлар, бошкармалар) ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш қобилиятига эга бўлиши керак.

Эксперт-маслаҳатчи фаолиятида:

- инвестиция лойиҳаларини тузиш ва улар самарадорлигини оширишга каратилган таклиф ва тавсиялар бериш;
- ташки иктиносий муносабатлар соҳасида ижтимоий ва иктиносий концепциялар, мақсадли дастурлар ишлаб чиқиши ва уларни амалга ошириш борасида таклифлар бериш;
- турли компания ва ташкилотларнинг халқаро бизнес билан боғлиқ стратегиясини ишлаб чиқишида маслаҳат бериш қобилиятига эга бўлиши керак.

Олий, малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида илмий-педагогик ҳамда ўрта маҳсус, касб-хунар таълим муассасаларида педагогик фаолиятида (ўрнатилган тартибда):

- умумий ўрта, ўрта маҳсус касб-хунар таълим тизими ҳамда олий таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб бакалавриат ва магистратура ўқув режаларида ўзлаштирилган фанлар доирасида назарий, амалий ва лаборатория машғулотларини ўтказиши;
- ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;
- ўқув фанларини ўқитиш методикасини эгаллаши;

- замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўқув машғулотларини ўтказиш;
- ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик хужжатларни тузиши, тайёрлаш ва расмийлаштириш;
- ўқитилаётган фан бўйича машғулотларни ўтказиш учун ўқитишининг техник воситаларидан фойдаланиш;
- мустақил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва бошқа соҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориши;
- электрон (e-learning) ва мобил (m-learning) ўқитиши учун ўқув-методик мажмуналарни ишлаб чиқиш;
- узлуксиз таълим тизимининг Давлат таълим стандартлари, Давлат талаблари ва бошқа ўқув-меъёрий хужжатларни ишлаб чиқиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Турли хизматлар кўрсатиш:

- мутахассислик бўйича иктиносидий-ижтимоий жараёнларга баҳо бериш ҳамда жараёнлар прогнозини ишлаб чиқиш;
- магистр ихтисослигига мос мавзулардаги лойиҳаларни экспертиза қилиш бўйича эксперт гурухларида иштирокчи сифатида қатнашиш;
- пуллик таълим хизматларини ташкил этиш ва амалга ошириш;
- ихтисосликка мос мавзу бўйича турли хизматларни кўрсатиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

**3.5A231102 — Ташқи иктиносидий фаолият (ташқи савдо фаолияти)
мутахассислиги бўйича магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва
фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар**

Магистратура мутахассислиги ўқув режаси ва фанлар дастурлари бакалавриат таълим йўналишининг ўқув режаси ва фанлар дастурлари билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талabalар томонидан қўйидаги мажбурий блоклар ўзлаштирилишини назарда тутиши зарур:

- умумметодологик фанлар;
- мутахассислик фанлари;
- илмий фаолият.

Ўқув режа ва фанлар дастурлари мажбурий ўқув фанлари билан бир каторда талabalар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши лозим.

Талabalарнинг ўқув режа ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўқув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Ўқув режа ва фан дастурини ишлаб чиқишида ОТМ республика иктиносидиёти ва ижтимоий тармоқлари, бошқарув ва хўжалик юритиши субъектлари учун фундаментал, айниқса, юкори ва инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўнилмаларга эга бўлган кадрлар эҳтиёжини ҳамда узвийлик ва узлуксизлик тамойилларини ҳисобга олиши керак.

ОТМлар ўқув режа ва фан дастурини фан, таълим, техника, маданият, санъат, иктиносидиёт, технология ва ижтимоий соҳа ривожланишини ҳисобга олган ҳолда мунтазам равища янгилаб туриши лозим.

Ўқув режа ва фан дастурини ишлаб чиқишида ОТМ томонидан битирувчиларнинг умуммаданий компетенцияларини (ижтимоий ўзаро таъсир, ўз-ўзини ташкил қилиш ва бошқариш, тизимиш-фаолият тавсифидаги компетенцияларни) шакллантиришдаги имкониятлари аниқланган бўлиши керак. ОТМ ўзининг ижтимоий-маданий мухитини шакллантиришга, шахснинг ҳар томонлама ривожланиши учун зарур бўлган шароитларни яратишга масъул.

ОТМ ўкув жараёнини ижтимоий-тарбиявий ривожлантиришга, талабаларнинг ижтимоий ташкилотлар ишида, спорт ва ижодий тӯгаракларда, магистрларнинг илмий жамиятларида иштирокига кўмаклашиши лозим.

Компетентли ёндашувни амалга ошириш, ўкув жараёни машғулотларини ташкил этишда фаол ва интерфаол (компьютер стимуляторлари, ишбилармонлар ўйини, муайян вазиятларни кўриб чикиш ва х.к.) шаклларни ўтказишни, талабаларнинг касбий кўникмаларини шакллантириш ва ривожлантириш мақсадида аудиториядан ташқари иш билан биргаликда жаҳон педагогик амалиётида қўлланиладиган замонавий педагогик технологиялар, ўқитишининг самарали стратегиялари, методлари ва услубларини кенг қўллашни назарда тутиши керак.

Фанларнинг ўкув дастурини шакллантиришда ОТМ талабаларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари билан таништиришга, талабалар учун танлов фан (модул, курс) лари мажбурий эканлигини тушунтириши керак.

Талабаларда билим, амалий малака ва кўникмаларни тўлиқ шакллантириш учун ОТМ ўкув режа ва фан дастури ўкув фанлари (модуллари) бўйича лаборатория ишлари ва амалий машғулотларни қамраб олиши керак.

Магистратура мутахассислиги ўкув режасига мувофиқ равишда магистрлик диссертациясининг ҳимояси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўкув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

Умумметодологик фанлар блоки:

илмий–тадқиқот методологияси, илмий тадқиқотлар асослари, тадқиқот жараёнини тавсифлаш, хулосаларни таърифлаш ва олинган натижаларни баҳолаш, эмпирик ва назарий тадқиқот усулларини фарқлаш, кенгайтирилган тадқиқот режасини ишлаб чикиш, фундаментал, амалий, инновацион лойиҳаларнинг бир-биридан фарқини билиши;

таълимга технологик ёндашув, ўкув мақсадларини аниқлаштириши, педагогик фаолиятни оқилона режалаштириши ва ташкил этиши;

амалий хорижий тилни ўзлаштириши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг магистратура мутахассисларни ўкув режаларидағи умумметодологик фанлар блокига қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

Мутахассислик фанлари блоки:

хорижий инвестицияларнинг глобал феноменини;

жаҳон капитал бозорининг хорижий шарқ мамлакатларига инвестицияларни жалб қилиш сиёсати билан ўзаро боғлиқлигини;

мамлакат рақобатбардошлигини оширишда хорижий шарқ мамлакатлари тажрибасидан фойдаланиш зарурати ва имкониятларини;

инновациянинг иқтисодий ўсишга таъсирини;

хорижий шарқ мамлакатлари мисолида давлатнинг инновация сиёсатини изоҳлашни;

инновацион мұхитни ташкил этиш бўйича хорижий шарқ мамлакатларининг иқтисодий фаолиятидаги умумий ва ўзига хос унсурларини таҳлил қилишни;

халқаро савдонинг асосий йўналишлар ва тамойилларини ўрганишни;

халқаро савдо жараёнларида юз берувчи жараёнларни таҳлил қилиш усулларини;

хорижий шарқ мамлакатларининг асосий ташқи иқтисодий алоқалари йўналишлари ва замонавий тенденцияларини;

хорижий шарқ мамлакатлари ташқи иқтисодий алоқалари салоҳиятининг асосий унсурлари ва унинг ривожланиш кўрсаткичларини;

халқаро бизнесда иштирок этувчи фирмаларнинг ривожланиш тенденциялари ва бошқариш жараёнларининг ўзига хос хусусиятларини;

халқаро бизнесни амалга оширувчи корхоналарнинг фаолият кўрсатишининг ташки омиллари ва уларни ташкил этишнинг ўзига хос хусусиятларини;

ташқи савдони молиялаштирилиши, фирмалар капитали айланмаси ва молиявий рискларни;

халқаро маркетинг стратегияларини ва ташқи бозорларга чиқиш усулларини;

халқаро маркетинг тадқиқотларини;

халқаро бозорлардаги товар, нарх ва коммуникация сисёсатини;

халқаро менежментнинг замонавий моделлари ва амалиётини;

халқаро бизнесдаги корпоратив интеграция шаклларини;

ташқи иқтисодий фаолият йўналишидаги назарий ва амалий фанлар бўйича таълим беришнинг замонавий усулларини таҳлил қилиш бўйича билим ва кўникмаларга эга бўлиши;

магистратура мутахассислиги бўйича назарий ва амалий билимларни, укув ва кўникмаларни шакллантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича билимлар базасини яратиш, жамлаш ва улардан фойдаланиш кўникмаларини ривожлантириши;

магистратура мутахассислиги бўйича илмий-тадқиқот ишларини бажариш, касб фаолиятининг кўзланган натижаларига эришишда жараёнларни моделлаштириш ва тизимли ёндашиш борасидаги илмий билимлар, амалий маҳорат ва кўникмаларни таъминлаши керак.

Илмий фаолият блоки илмий тадқиқотлар методологияси ўзлаштирилишини, талабалар томонидан ихтисослашган илмий ва таълим муассасаларида илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини назарда тутиши лозим.

Таплов фанлари:

Таплов фанлари маркиби ва мазмуни соҳа бўйича республика ҳамда хориждаги етакчи мутахассис-олимларнинг муаллифлик курслари ва муаммоли маърузалари асосида, фан, иқтисодиёт, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талаблари асосида шакллантирилади ҳамда белгиланган аудитория соатларининг машгулот турлари бўйича тақсимоти ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

Курс ишига қўйиладиган талаблар

Курс иши мавзулари масъул кафедра қарори билан мутахассислик фанлари доирасида белгиланиб мазкур фан бўйича олинган билимларни бойитишга хизмат қилиши керак.

3.2. Илмий фаолиятга қўйиладиган талаблар:

Илмий фаолият: илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик ишлар бажарилишини, магистрлик диссертациясини тайёрлашни, илмий семинар ва илмий амалиёт (стажировка)ни назарда тутиши лозим.

Илмий-тадқиқот ишларига бўлган талаблар

Илмий-тадқиқот иши ОТМнинг илмий-тадқиқот лабораторияларида, академик ва соҳа илмий-тадқиқот институтларида, корхона ва ташкилотларнинг тадқиқот бўлинмаларида ўтказилади.

Илмий-тадқиқот ишларни таълим муассасаларида, илмий марказларда, чет эл мамлакатларининг корхоналари ва ташкилотларида икки тарафлама ёки бошқа битимлар асосида ўтказишга рухсат этилади.

Илмий-тадқиқот ишининг ҳажми, ташкилий ва илмий-методик таъминланиши кадрлар буюртмачиларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда кадрлар тайёрловчи кафедра томонидан ишланган дастурда белгиланади;

Илмий-тадқиқот иши:

– магистратура мутахассислиги бўйича обьектлар ва жараёнларнинг намунавий моделлари ва уларни тадқиқ қилиш методикаларини ўрганиш;

– экспериментал тадқиқотларни бажаришда қўлланиладиган стенклар, замонавий аппаратуралар ва бошқа жиҳозларни ўрганиш ва баён қилиш;

– ахборот технологияларининг замонавий воситаларидан фойдаланиб илмий-тадқиқотларни ўтказиш;

- экспериментал тадқиқотлар натижалариға ишлов бериш, уларни таҳлил қилиш ва акс эттириш, хуласалар чикариш, илмий мақолалар тайёрлаш, тавсияларни ишлаб чикиш;
- мустақил тадқиқотчилик фаолиятининг амалий кўникмаларини шакллантириш;
- фан, техника ва технологиянинг энг янги ютуқларига асосланган ахборот базаларини қўллай билиш, улардан магистрлик диссертациясини бажариша фойдаланишни назарда тутади.

Илмий-педагогик ишга бўлган талаблар

Илмий-педагогик иш ОТМ ҳамда малака ошириш ва қайта тайёрлаш таълим муассасаларида үтказилади. Шунингдек, мутахассислигига мос ўрта маҳсус, касб-хунар таълими муассасасида ҳам үтказилиши мумкин. Илмий-педагогик иш икки тарафлама ва бошқа битимлар асосида хориж мамлакатлари олий таълим муассасаларида ҳам үтказилиши мумкин.

Илмий-педагогик иш:

- замонавий педагогик ва ахборот технологияларидан, ўкув-тарбия ишларининг интерактив усулларидан фойдаланган ҳолда педагогик фаолият маҳорати ва кўникмаларини шакллантириш;
- ўкув жараёнини илмий-услубий жихатдан таъминлашни ташкил этиш, ўкув ва кўникмаларини ҳосил қилиши лозим;

шунингдек:

- маҳсус фанлар бўйича машғулотларнинг ҳар хил турлари: маърузалар, лаборатория ишлари, амалий ва бошқа машғулотларни үтказиш бўйича стажировка;
- маъруза матнлари ва машғулотларни үтказиш режаларини тузиш;
- янги педагогик ва ахборот технологияларни ўрганиш ва қўллаш;
- талабалар билимини баҳолашда рейтинг-назорат тизимини қўллаш;
- талабалар мустақил ишини ташкилий ва ўқув-методик таъминлашни ўрганиш;
- услубий кўрсатмаларни тузиш;
- тарбиявий ишларни үтказишни назарда тутади.

Магистрлик диссертациясига бўлган талаблар

Магистрлик диссертацияси мавзулари соҳанинг ривожланиш истиқболи ва фан, таълим, техника, технология, иқтисодиётдаги замонавий ютуқлар ҳамда кадрлар буюртмачиларининг талабларини ҳисобга олган ҳолда олий таълим муассасасининг мутахассислар тайёрловчи кафедраси томонидан белгиланади.

Магистрлик диссертацияси мавзусини танлаш ва илмий раҳбарни тайинлаш биринчи ўкув йилининг биринчи икки ойи давомида амалга оширилади. Ишнинг бажарилиши мос мутахассислик бўйича фан доктори илмий даражаси ёки мутахассислар тайёрловчи кафедра бўйича ушбу таълим муассасасида фаолият кўрсатувчи илмий даража ва илмий унвонга эга бўлган ўқитувчи илмий раҳбарлигига бажарилади. Илмий маслаҳатчилар сифатида Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий-тадқиқот институтлари, ишлаб чиқаришнинг юқори малакали мутахассислари таклиф килиниши мумкин.

Магистрлик диссертациясининг мазмуни *тизимлаштирилган кўринишида илмий-тадқиқот* (ёки илмий-техникавий ечим) нинг дастлабки асосларини, унинг бажарилиб боришини ва олинган натижаларини қайд қилиши керак. Бунда илмий асослар (ёки илмий-техникавий ечимлар) ҳар тарафлама таҳлил қилиниши, мавжуд муқобил варианtlарда кўриб чиқилиши ва улардан бирининг танланишига асосланиши лозим.

Магистрлик диссертацияси натижалари бўйича олинган маълумотни матн ёки кўргазмали материал кўринишида мустаҳкамланади, унда муаллиф томонидан мавзунинг назарий ёки амалий аҳамияти исботланади. Матн ва кўргазмали материал ҳақисми ва мазмунининг тавсифи магистрлик диссертацияси мавзусининг йўналиши (илмий ёки илмий-техникавий) ва мутахассислар буюртмачилари талабларига boglik ҳолда мутахассислар тайёрловчи кафедра томонидан белгиланади.

Белгиланган муддатда бажарилган магистрлик диссертацияси Давлат аттестацияси комиссиясига: илмий раҳбар *хуносаси*, соҳа бўйича илмий ходим ёки мутахассиснинг *ташиқи тақризи* ва мос мутахассисликнинг магистр таълим дастури бўйича шахсий режа бажарилганлиги ҳақидаги *маълумотнома* билан бирга тақдим этилиши лозим.

Магистрлик диссертацияси Давлат аттестация комиссияси ва жамоа олдида очик ҳимоя қилинади.

Илмий семинарга бўлган талаблар

Илмий семинар магистратура талабаларида тадқиқот ишларини олиб бориш ва магистрлик диссертацияларини тайёрлаш кўникмаларини шакллантиришга, магистрантнинг назарий-методологик тайёргарлигини чукурлаштириш ва йўналтиришга, илмий-тадқиқот фаолияти технологияларини амалий эгаллашларини таъминлашга йўналтирилган. Илмий семинарнинг асосий мақсади магистратура талабаларида илмий коммуникация кўникмасини шакллантириш, илмий-тадқиқот иши натижаларини унинг турли босқичларида муҳокомасини ташкил этишдан иборат. Илмий семинар ОТМ да ёки ЎзФА ва тармоқ илмий-тадқиқот институтларида 1, 2, 3 семестрлар мобайнида ўтказилади.

Илмий семинар:

- магистрлик диссертацияси мавзуи бўйича манбаларни (дарсликлар, ўқув қўлланмалар, илмий монографиялар, мақолалар, маъruzалар, услубий адабиётлар ва х.к.) ўрганиш;
- маълумотларни таҳлил қилиш ва умумлаштириш;
- амалга оширилган тадқиқотлар натижалари бўйича маъруза тайёрлаш ва илмий семинарда маъруза қилишни назарда тутади.

Илмий амалиёт (Стажировка).

Илмий амалиёт илмий-тадқиқот иши ва магистрлик диссертациясини бажариш жараёнида амалга оширилади. Илмий амалиёт (Стажировка) магистратура мутахассислиги бўйича мақсадли касбий таълим ўқув режа ва дастурларини ўзлаштириш, магистратура талабаларида илмий-тадқиқот компетенцияларини шакллантириш, таълимни фан ва ишлаб чиқариш билан интеграциясини ривожлантириш йўли орқали магистрлар энг янги илмий-техник ривожланишдаги ютуқлар ҳамда иқтисод, фан, техника, маданият ва соглиқни сақлаш тармоқларидағи замонавий техника ва технологиялар базасида илмий тадқиқот ишлари, тақозо этганда индивидуал илмий изланиш ва тажриба-синовларни ўтказиш мақсадида ташкил этилади.

Илмий амалиёт (Стажировка):

- илмий тадқиқот олиб бориш, назарий ва амалий билимларни чукурлаштириши;
- табиий ва ижтимоий-иқтисодий географиянинг бошқа соҳа ва тармоқларидағи замонавий техника ва технологияларда қўлланилиши билан таништириши;
- амалий касбий ва илмий-тадқиқот компетенцияларни шакллантириши;
- касбга самарали мослашувни таъминлаши лозим.

Бунда илмий амалиёт (стажировка)га йўлланган магистратура талабаси ўқув жараёни жадвалини индивидуал график асосида ҳам бажариши кўзда тутилади. Ушбу холатда стажировкани ташкил этиш тартиб-қоидалари амалдаги норматив-хукуқий хужжат (Низом) асосида олиб борилади.

3.3. 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташиқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислиги ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига - 30 соатгача қилиб белгиланиши мумкин. Қолган соатлар ҳажми мустақил таълим учун ажратилади.

Жорий, оралик ва якуний аттестацияларни ҳисобга олган ҳолда ўкув режа ва фандастурининг умумий ҳажми 2 йиллик ўкув даври учун ҳафталик ўкув юкламалардан келиб чиқкан ҳолда белгиланади.

Магистратура мутахассисликларининг ўкув режалари ва фанлар дастури мазмуни олий малакали илмий ва илмий-педагог кадрлар тайёрлашнинг бирламчи ва бошланғич босқичи сифатида мутахассислик бўйича чуқур фундаментал ва амалий билимлар беришни кўзда тутган ҳолда шакллантирилади.

Фаол ва интерфаол шаклларда ўтказилаётган машғулотларнинг улуши дастурнинг асосий мақсади, талабалар контингенти хусусиятлари ва муайян фан мазмуни билан аникланади. Талабаларнинг академик гурухлари учун маъруза соатлари ҳажми аудитория вактининг 50 фоизидан ошмаслиги керак. Фан мавзуларининг камидаги 40 фоизи (умумий юклама ҳажмига нисбатан) мустакил таълим тарзида ўзлаштирилиши лозим.

Талабаларнинг ўкув режалар ва фанлар дастурларини ўзлаштиришида ўкув фанларининг бир қанча масалалари ва муаммолари бўйича мустакил билим олиши назарда тутилиши зарур.

Магистратура мутахассисликлари унинг ўкув режаларига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

Ўқишининг норматив муддати 2 йил бўлгандан ўкув жараёни 100 ҳафтани ташкил этиши зарур.

Назарий таълим ва илмий фаолият	54 ҳафта
Аттестациялар ва давлат аттестацияси	7 ҳафта
Илмий амалиёт (стажировка)	21 ҳафта
Таътиллар	18 ҳафта
Жами	100 ҳафта

Таълим дастурини ўзлаштиришда бир катор масалалар ёки интеграллаштирилган курслар муаммолари бўйича талабаларнинг мустакил таълими кўзда тутилади.

Ўқиши даврининг умумий ҳажми қуйидагича таксимланиши зарур:

назарий таълим-	30-45%;
аттестация -	4-7%;
таътиллар -	15-20%;
илмий фаолият -	55-70%.

Илмий фаолият магистратура талабасининг якка тартибдаги календарь иш режаси асосида амалга оширилади ва қуйидагиларга бўлинади:

илмий тадқиқот иши, илмий-педагогик иш ва магистрлик диссертациясини тайёрлаш –	43,8%;
илмий семинар –	15,4%.
илмий амалиёт (стажировка) –	40,8%.

Назарий таълим ҳажми магистратура мутахассислигига қараб қуйидаги тарзда фанлар блоклари бўйича таксимланади:

умумметодологик фанлар –	16,0%;
мутахассислик фанлари –	54,0 %;
танлов фанлари –	30,0%.

Илова

5A231102-Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) мутахассислиги
бўйича таълим дастурининг тузилиши

T/p	Ўқув блоклари, фанлар ва фаолият турларининг номлари	Умумий юкламанинг хажми, соатларда
1.00	Умумметодологик фанлар	260
1.01	Илмий-тадқиқот методологияси	65
1.02	Махсус фанларни ўқитиш методикаси	65
1.03	Амалий хорижий тил	130
2.00	Мутахассислик фанлари	870
2.01	Хорижий Шарқ мамлакатларида инвестициялар	124
2.02	Хорижий Шарқ мамлакатларида илмий-техника ва инновация сиёсати	64
2.03	Халқаро савдо	124
2.04	Хорижий Шарқ мамлакатлари ташқи иқтисодий алоқалари	124
2.05	Халқаро бизнес	124
2.06	Мутахассисликка оид махсус адабиёт таҳлили	186
2.07	Халқаро маркетинг ва менежмент	124
3.00	Ташлов фанлари	490
	Жами:	1620
4.00	Илмий фаолият	2430
4.01	Илмий-тадқиқот ва илмий-педагогик иш, магистрлик диссертациясини тайёрлаш	1026
4.02	Илмий семинар	270
4.03	Илмий амалийёт (стажировка)	1134
	Жами:	4050
5.00	Аттестациялар	378
	ҲАММАСИ	4428

Библиографик маълумотлар

УДК: 002:651.1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йуналиши, касбий фаолият обьекти, профиль, жаҳон иқтисодиёти, ташқи иқтисодий фаолият, ташқи савдо, миллӣй иқтисодиёт, бозор иқтисодиёти, иқтисодий атамалар, иқтисодий категориялар, иқтисодий ривожланиш моделлари, хорижий мамлакатлар иқтисодиёти, хорижий инвестициялар, халқаро ҳамкорлик, хорижий инвестициялар, жаҳон хўжалиги, жаҳон хўжалигининг глобаллашуви, минтақавий интеграция, минтақавий меҳнат бозори, халқаро бизнес, инвестицион рисклар, тадбиркорлик, моддий ва молиявий ресурслар, халқаро маркетинг, ракамли маркетинг, халқаро келишувлар, экспорт ва импорт операциялари, халқаро менежмент, инновационменежмент, тизимий ёндашув, иқтисодий дипломатия, дипломатик музокаралар, иқтисодий хавфсизлик, ижтимоий-иктисодий сиёсат, халқаро меҳнат таксимоти, халқаро меҳнат бозори, халқаро меҳнат миграцияси, халқаро меҳнат мигрантлари, Халқаро меҳнат ташкилоти, Халқаро миграция ташкилоти, халқаро конвенциялар, фан-техника, жаҳон бозори, халқаро капитал бозори, халқаро товарлар бозорлари, жаҳон хом ашё бозори, нархлар конъюнктураси, ташки савдо сиёсати.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари хамда
кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Тошкент давлат шарқшунослик институти

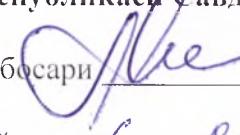
Ректор А.Манионов

2018 йил « 6 » августр

М.Ү.

Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат нафаси

Раиси ўринбосари Ж.Ураков

2018 йил « 6 » августр

М.Ү.

КЕЛИШИЛГАИ:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрга махсус таълим вазирлиги
хузуридаги

Олий ва ўрга махсус, қасб-хунар

таълимини
ривожлантириш маркази

Директор Б.Х.Рахимов

М.Ү.

2018 йил « 15 » августр

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия
университети

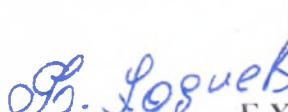
Ректор А.Абдурахимов

2018 йил « 10 » августр

М.Ү.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети

Ректор Б.Ходиев

М.Ү.

2018 йил « 10 » августр

Тошкент шаҳар ҳокимияти
хузуридаги Ўзбек-Корея ахборот
технологиялари ўқув маркази

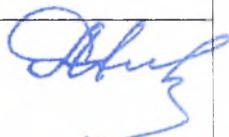
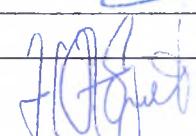
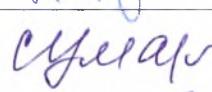
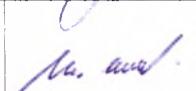
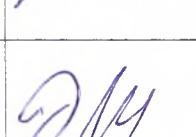
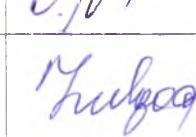
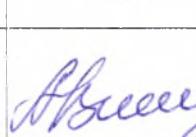
Ф.Аминов

М.Ү.

2018 йил « 10 » августр

**5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти)
мутахассислиги бўйича малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб
чиқувчи Ишчи гурӯҳ таркиби**

Т/Р	Ишчи гурӯҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
1	Маннонов Абдураҳим Муталовиҷ	Раис. ТДШИ ректори, ф.ф.д., профессор	
Аъзолари:			
2	Абдуллаев Нодир Абдулхаевич	ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор сиёс.ф.н.	
3	Умарова Саодат Маҳкамовна	ТДШИ Ўқув-услубий бўлим бошлиғи	
4	Ҳусанов Чори Қодирович	ТДШИ Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва сиёсати факультети декани в.б., и.ф.н.	
5	Расулов Тўлкин Саттарович	ТДШИ “Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти” кафедраси мудири, и.ф.д., профессор	
6	Эрмаматов Шоназар Жумакулович	ТДШИ “Иқтисодий назария” кафедраси мудири, и.ф.н., доцент	
7	Қодирова Зулайҳо Абдухалимовна	ТДШИ “Халкаро иқтисодий муносабатлар” кафедраси мудири в.б., и.ф. бўйича PhD	
8	Ваҳабов Абдураҳим Восикович	ЎЗМУ “Макроиктисодиёт” кафедраси мудири, и.ф.д., профессор	

Ректор

А. Маннонов

М.Ў.

Ўқув ишлари бўйича
проректор

Н.Абдуллаев

Декан в.б.

Ч. Ҳусанов

Хорижий корхона “Seide International” МЧЖнинг Тошкент давлат шарқшунослик институти “Ташки иқтисодий фаолият” магистратура мутахассислиги учун янгидан яратилган малака талабларига истеъмолчилар томонидан киритилган касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари

T/р	XK “Seide International” МЧЖ учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги	Тошкент давлат шарқшунослик институти магистратура мутахассислиги битиувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи
1.	54231102	<p>Ташки иқтисодий фаолият (ташқи савдо савдо фаолияти)</p> <p>-ёзма ва оғзаки хорижий тилни мукаммал билиш;</p> <p>-компьютер технологияларидан самарали фойдаланиш ва Ms Office дастурларида эркин ишлай олиш;</p> <p>-жамоада ўзининг киришувчанлик ва мослашувчанлиги билан намоён бўлиш;</p> <p>-халқаро ҳамкор агентликлар ва корхоналар билан ёзма ва оғзаки равишда музокаралар олиб бориш;</p> <p>-мамлакатдаги иқтисодий сиёsat йўналишидан келиб чиккан ҳолда корхона ташки ҳамкорлик йўналишларини кенгайтириш борасида ўзининг янги ёндашувларини намоён қилиш;</p> <p>-корхона фаолияти йўналишида маҳаллий ва хорижий манбалар учун илмий шарҳлар ва реклама хукуки асосидаги мақолалар тайёрлаш;</p> <p>-корхона фаолиятини такомиллаштиришда халқаро маркетинг, хусусан ракамли маркетинг йўналишларида ўзини намоён қилиш;</p> <p>-корхонанинг халқаро ҳамкорлик йўналишидаги фаолияти учун зарур бўладиган хужжатларни тайёрлаш, расмийлаштириш ва бу соҳадаги мутасадди ташкилотлар билан ишлаш;</p> <p>-корхона мижозлари билан касб этикаси доирасида мулокотга киришиш ва уларни жалб килиши борасида хорижий тажриба бўйича таклифлар ишлаб чикиш ва уларни жорий килиш кобилийтинга эга бўлиши лозим.</p>

XK “Seide International” МЧЖ директори

У.Т.Кадиров

Тошкент шаҳридаги ИНХА университетининг Тошкент давлат шарқшунослик институти “Ташқи иктисодий фаолият” магистратура мутахассислиги учун янгидан яратилган малака талабларига истеъмолчилар томонидан киритилган касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари

Т/р	ИНХА университети учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги		Тошкент давлат шарқшунослик институти магистратура мутахассислиги битирувчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	номи	
1.	5423110 2	Ташқи иктисодий фаолият (ташқи фаолияти) савдо	<ul style="list-style-type: none"> -иктисодиёт ва халқаро ҳамкорлик соҳасидаги илмий тадқиқот институтларида, олий таълим муассасаларида кичик илмий ходим, тадқиқотчи-изланувчи сифатида илмий тадқиқотлар олиб бориш; - халқаро ҳамкорлик йўналиши бўйича илмий хисоботлар тайёрлаш; -ўтказилаётган тадқиқотлар буйича илмий мақолалар ва маъruzalar тайёрлаш; -маҳаллий ва хорижий илмий семинар ва конференцияларда маърузачи ҳамда уларни ташкиллаштиришда халқаро ҳамкорлик йўналишидаги ташкилотчи сифатида иштирок этиш; - интернет тармоғи орқали иктисодий ҳамкорик соҳасидаги сўнгги илмий янгиликлар ва ходисалар ҳакидаги маълумотларга эга бўлиш, уларни умумлаштириш ва таҳлил қилиш; -илмий-тадқиқот ва ишлаб чиқариш жамоаси таркибида касбий фаолият масалаларини ечиш; - Маҳаллий ва халқаро статистик ҳамда илмий манбалар билан фаол ишлаш ва унинг асосида миллий ва халқаро миёсда инновацион ва фундаментал тадқиқотлар олиб бориш; - ўкув фанлари ўқитиши услубиётини эгаллаш; - замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланган ҳолда олий таълим муассасаларида мутахассислик йўналишидаги ўкув фанлари бўйича назарий ва амалий машғулотларни ўтказиш;

		- ўқитилаётган фанлар бўйича дарсларни ўтказиш учун зарур ўкув дастурий таъминотни яратиш ва унда хориж тилларидан манбалардан кенг фойдалани қобилиятига эга бўлиши лозим.
--	--	---

Тошкент шаҳридаги

ИНХА университети проректори

Т.Турсунмуратов

ТИФ Миллий Банк Марказий Амалиёт бўлимининг Тошкент давлат шарқшунослик институти “Ташки иқтисодий фаолият” магистратура мутахассислиги учун янгидан яратилган малака талабларига истеъмолчилар томонидан киритилган касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари

T/р	ТИФ Миллий Банк учун кадр тайёрланаётган магистратура мутахассислиги	Тошкент давлат шарқшунослик институти магистратура мутахассислиги битиравчилари касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
	шифри	Номи
1.	5A231102 Ташки иқтисодий фаолият (ташки фаолияти) савдо	<ul style="list-style-type: none"> -халқаро ҳамкорликнинг долзарб йўналишлари бўйича мавжуд муаммоларни ҳал қилиш борасида илмий ва амалий таклифлар ишлаб чиқиш; -халқаро ҳамкорлик алоқаларини янада кенгайтириш борасидаги масалаларга янгича ёндашиш ва мазкур йўналиш самарадорлигини ошириш бўйича тавсиялар ишлаб чиқиш; -корхона фаолияти йўналишидаги халқаро замонавий тенденциялар бўйича илмий шарҳлар тайёрлаш; хорижий мамлакатлардаги корхона йўналиши соҳасидаги замонавий тенденциялар бўйича таҳлилий шарҳлар ишлаб чиқиш; -тизимли фикр юритиш, олинган маълумотларни умумлаштириш ва таҳлил қилиш, мавжуд муаммоларни аниқлаш ҳамда миллий манфаатларни ҳисобга олган ҳолда халқаро ҳамкорлик йўналишларини диверсификациялаш; -замонавий ахборот технологияларидан самарали фойдаланиш; хорижий тилларда эркин сўзлаша олиш ва музокаралар олиб бориш; -корхонанинг ташки иқтисодий фаолияти йўналиши бўйича стратегияларини ишлаб чиқиш ва ривожлантиришда маслаҳат бериш ва иштирок этиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

**ТИФ Миллий Банк
Марказий Амалиёт бўлими
Бошқарувчиси в.в.б.**

19.01.2018

С.Расулов

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли, 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги

ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида ва ҳар бир таянч ОТМ учун

Хукумат томонидан чиқарилган Фармон ва қарорлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириги асосида Тошкент давлат шарқшунослик институтида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўкув режаларининг турдош ОТМлари билан

КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й

Қатиандилар:

ТДШИ даи: А.М.Маннонов – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори, С.М.Умарова – ТДШИ Ўқув-услубий бўлим бошлиги, Қ.Омонов – Шарқ филологияси факультети декани, Ч.Хусанов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва сиёсати факультети декани; И.Бекмуратов – Тарих ва фалсафа факультети декани; С.Ҳошимова – Хитойшунослик факультети декани; Р.Алимухамедов – Мумтоз филология кафедраси мудири, Р.Р.Алимова – МОХТМ кафедраси мудири, Т.С.Расулов – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.А.Пўлатова – Шарқ фалсафаси ва маданияти кафедраси мудири, У.У.Мухибова – Жанубий Осиё тиллари кафедраси мудири, Н.Э.Каримова – Хитой сиёсати, тарихи ва иқтисодиёти кафедраси мудири, Д.Сайфуллаев – Жаҳон сиёсати ва халқаро муносабатлар кафедраси мудири, Ш.Усмонова - Таржимашунослик кафедраси мудири.

Шунингдек, ЎзМУ, ЖИДУ, ТИУ, ЎзДЖТУдан таклиф этилган етакчи профессор-ўқитувчилар, кафедра мудирлари.

КУН ТАРТИБИ

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топширигида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти ижодий ишчи гурухлари томонидан тайёрланган қўйидаги бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисларни Малака талаблари ва ўкув режалари мухокамаси:

Таълим йўналишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Xalq Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;

5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистрантура мутахассислари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқиқот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);

- 5А120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
 5А120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқиқот усуллари (мамлакатлар бўйича);
 5А120701 – Халқаро муносабатлар ва ташқи сиёсат;
 5А120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
 5А231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
 5А231101 – Ташқи иқтисодий фаолият (тармоклар ва фаолият турлари бўйича).

Сўзга чиқдилаар: А.Манионов – Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармокларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик қўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйргурида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида тузилган ишчи гурух профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ, хорижий ОТМлар таржрибасини ўрганиш натижасида 10 та бакалавриат таълим тизими синчковлик билан ўрганиб чиқилди. Мазкур таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича турдош этиб белгиланган ОТМларнинг тегишли кафедралари билан боғланилиб, улардан таклифлар олинди ва Малака талаблари ҳамда ўқув режалар лойиҳаси тайёрланди. Ўқув режалардаги бир қатор фанлар янгиланди ва қолган фанларнинг мазмуни тубдан ўзgartирилди. Ўқув режаларини ишлаб чиқилишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий ва семинар машғулотларига ажратилиган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари белгиланган меъёрларга мос шакллантирилди.

Эшигтилди: Н.Абдуллаев – Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва ЎзМУ, ЎзДЖТУ, ТИУ, ЖИДУ ижодий ишчи гурухлари аъзоларини жалб этган ҳолда амалдаги Малака талаблари замонавий таълим технологиялари, энг янги ахборот ва ўқув-услубий талаблар асосида таҳлил этилди, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими синчковлик билан ўрганиб чиқилди. Мазкур таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича турдош этиб белгиланган ОТМларнинг тегишли кафедралари билан боғланилиб, улардан таклифлар олинди ва Малака талаблари ҳамда ўқув режалар лойиҳаси тайёрланди. Ўқув режалардаги бир қатор фанлар янгиланди ва қолган фанларнинг мазмуни тубдан ўзgartирилди. Ўқув режаларини ишлаб чиқилишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий ва семинар машғулотларига ажратилиган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари белгиланган меъёрларга мос шакллантирилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттиради ва меъёр талабларига жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда республикамизда олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ ҳўяжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чукур билим ҳамда амалий қўнималарни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Кун тартибидаги мазкур масала бўйича йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида муҳокамадан сўнг **ҚАРОР ҚИЛИНДИ:**

Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари маъқуллансан.

1. 2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўқув режаларини Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигида ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, касб-хунар таълимини Ривожлантириш марказига топширилсин.

Мажлис раиси, ТДШИ ректори,
ф.ф.д., профессор

Котиба

Тошкент давлат шарқшунослик институти таълим йўналишлари ва магистратура
мутахассисликлари бўйича малака талабларининг асосий
кадрлар истеъмолчилари билан

КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ

Тошкент ш.

“10” 08 2018 й.

Биз қуйида имзо қўювчилар – Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори А.Маннонов, Ўзбекистон Миллий университети ректори А.Марахимов, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ректори А.Абдувахитов, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети ректори F.Рахимов Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари малака талаблари ва ўқув режалари билан танишиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик.

Малака талаблари ҳамда ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларida таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карорлари, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириги ҳамда олий таълим соҳасини тартибга солувчи бошқа меъёрий-хуқукий ҳужжатлар, шунингдек, халкаро тажрибаларга асосланилган.

Мазкур малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида асосий кадрлар истеъмолчилари томонидан қўйилган талаблар ҳам инобатга олинган.

Ишлаб чиқилган малака талаблари ўрнатилган тартибда тасдиққа тавсия этилиши мақсадга мувофик.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ректори

А. Маннонов

A. Mananov

А. Марахимов

A. Marahimov

Ўзбекистон Миллий университети
ректори

А. Абдувахитов

A. Abduvahitov

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия
университети ректори

F. Раҳимов

F. Rahimov

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари
университети ректори

**Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан тайёрланган
5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти)
магистратура мутахассислигининг малака талабларига**

ТАҚРИЗ

Бугунги кунда таълим тизимида аксарият МДҲ мамлакатлари дуч келаётган асосий муаммо бу- меҳнат бозоридаги ишчи кучига бўлган талаб ва касбий таълимга эга бўлган таклиф ўртасидаги мувозанатни таъминлаш билан bogлиқdir. Mazкур муаммони ижобий хал килиш ва унинг салбий окибатларини юмшатиш борасида иш берувчилар ва ташкилотларнинг фаоллигини таъминлаш ҳамда меҳнат ва таълим соҳасидаги ижтимоий ҳамкорлар фаолиятини мувофиқлаштиришни кучайтириш муҳим аҳамиятга эга. Бундан келиб чиқсан ҳолда айтиш мумкинки, жамиятнинг иқтисодий ва ижтимоий эҳтиёжларини таъминлашга қаратилган касбий тайёргарлик ва касбий таълимнинг роли муҳим вазифалар каторидан ўрин олиши лозим.

Хусусан, хориж мамлакатларида касбий таълим натижаларини эътироф этишининг энг муҳим жиҳатлари бу- битиувчининг маълум бир иш ўрнида бажариши мумкин бўлган касбий кўникмаларига эга бўлиши билан белгиланади.

Шу муносабат билан, кадр истеъмолчилари эҳтиёжиidan келиб чиқсан ҳолда янги малака талаблари асосида тайёрланган 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг малака талаблари эътиборга лойиқ бўлиб, унда битиувчининг иккита хориж тилини мукаммал эгаллаши ҳамда ташқи иқтисодий фаолият йўналиши бўйича энг зарур бўлган замонавий фанлар бўйича билим ва унинг асосида зарур кўникма кобилиятга эга бўлиши кўзда тутилган.

5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг малака талабларини ишлаб чиқилишида миллий хусусиятларимизни ҳисобга олган ҳолда замонавий жаҳон тажрибаси андозасидан кенг фойдаланилган бўлиб, унга мувофиқ иқтисодий тармоқлари

учун зарур ва рақобатбардош бўлган мутахассисларни етишиб чиқиши қўзда тутилган. Шунингдек мазкур малака талабларида фанларнинг блокларга ажратилиши, мутахассислик фанлари сони, уларнинг мазмуни, таълим муддати, битирувчининг касбий фаолият соҳаси ва обьектлари кабилар замонавий талаблар асосида шакллантирилган.

5A231102 — Ташки иқтисодий фаолият (ташки савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг малака талаблари Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги томонидан қўйилган талабларга тўлиқ жавоб беради ва уни ташки иқтисодий фаолият мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлашда асосий хужжат сифатида қабул қилиш мумкин.

С.М. Дусматов

Республика аҳоли бандлиги
ва меҳнатни муҳофаза қилиш
илмий маркази директори, и.ф.н

Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан тайёрланган
5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти)
магистратура мутахассислигининг малака талаблариға

ТАҚРИЗ

Хозирги иқтисодий ривожланиш даврида таълим тизимини модернизаялаш Ўзбекистондаги таълим сиёсатининг муҳим вазифаси ҳисобланади. Таълим тизимини модернизациялаш бу таълим тизимининг барча бўғинлари ва соҳаларини миллий таълим тизимининг энг яхши анъаналарини саклаган ҳолда замонавийлаштиришга қаратилган чоратадбирлар мажмуасини намоён қиласди. Хусусан, олий таълим тизими модернизацияси энг муҳим йўналиши бу таълим тизимини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш ва сифатли кадрлар тайёрлашдир. Шу муносабат билан замонавий талабларни ҳисобга олган ҳолда таълим йўналишлари ва мутахассисликлари бўйича такомиллаштирилган таълим стандартларининг малака талабларини ишлаб чиқиш долзарб аҳамият касб этади.

Такриз берилаётган 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг малака талабларининг ишлаб чиқилиши иқтисодиёт тармоқларида шарқ ва ғарб тилларида эркин сўзлаша оладиган ва халқаро ҳамкорлар билан расмий музокаралар олиб бориш қобилиятига эга бўлган ташқи иқтисодий фаолият соҳасидаги мутахассисларни тайёрлашда муҳим аҳамиятга эга.

Мазкур малака талаблари олий таълим соҳасидаги жаҳон тажрибасини ўрганиш ва таҳлил қилиш ҳамда бу соҳадаги миллий ютуқларимизни саклаб қолиш асосида ишлаб чиқилган бўлиб, ундаги мутахассислик фанлари мазкур соҳанинг барча йўналишларини тўлиқ очиб беришга хизмат қиласди.

Шунингдек малака талабларида таълим олиш муддатлари, касбий фаолият соҳалари ва объектлари, магистрнинг тайёргарлик даражасига кўйиладиган умумий талаблар, фанларнинг блокларга ажратилиши, мутахассислик йўналишининг хориж мамлакатлари билан киёсий таҳлил каби

бўлимлари мантиқан тўғри тузилган бўлиб, улар замонавий талаблара асосида шакллантирилган.

Хулоса қилиб айтиш мумкинки, 5A231102 — Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг малака талаблари кўйилган талабларга тўлик жавоб беради ва уни ташқи иқтисодий фаолият мутахассислиги бўйича магистрлар тайёрлашда асосий хужжат сифатида қабул қилиш мумкин.

ТИФ Миллий Банк

Марказий Амалиёт бўлими

Бошқарувчиси в.в.б.

С. Расулов

Тошкент давлат шарқшунослик институти томонидан тайёрланган
5A231102 — Ташки иқтисодий фаолият (ташки савдо фаолияти)
магистратура мутахассислигининг малака талабларига

ТАҚРИЗ

Жаҳон иқтисодиётининг глобаллашуви унинг обьектив тараккиёт боскичларидан биридир. Алоҳида мамлакатлар, минтақалар ва корхоналарининг ўзаро иқтисодий бөглиқ даражасининг асосий йўналишини халқаро меҳнат тақсимотининг тобора чуқурлаши бориши ва унга иқтисодий муносабатларининг янги субъектларини кўшилиб бориши билан изоҳлан мумкин. Глобаллашув жараёнлари иқтисодий фаолиятнинг регионаллашуви билан ҳамоҳанг тарзда ривожланмокда. Мазкур жараёнга кириб бораётган алоҳида минтақалар, мамлакатлар ва йирик шаҳарлар минтақавий, халқаро ва трансмиллий ҳамкорлик алоқаларида иштирок этмокдалар.

Ўзбекистон Республикасида кузатилаётган ижтимоий-иктисодий ислоҳотлар маълум бир маънода глобаллашув тамойилларга мос келган ҳолда мамлакат иқтисодиётининг эркинлашуви ва ташки иқтисодий алоқаларининг кенгайиниша хизмат килмоқда. Шу муносабат билан ташки иқтисодий алоқалар Ўзбекистон учун барқарор иқтисодий ривожланишининг мухим ва стакчи омилига айланиши, ўзаро манфаатли ҳамкорликни таъминлаши, ички ва ташки бозорларда товар, капитал ва хизматларининг эркин ҳаркатланиши, илмий техник тараккиётта өриинин ва очик иқтисодиёт доирасида ишчи кучи бандлигини таъминлашга хизмат килмоқда.

Тақриз берилаётган 5A231102 — Ташки иқтисодий фаолият (ташки савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг малака талаблари хам айнан юкорида таъкидланган мухим ҳисобланган соҳа йўналишида тайёрланадиган мутахассисларга қаратилган. Мазкур малака талабалари мамлакатимиз ва унда фаолият кўрсатаётган корхона ва ташкилотларнинг ташки иқтисодий фаолият йўналиши учун шарқ ва гарб тилларини мукаммал билувчи ва мутахассислик

соҳасида етарли билим ва кўникмага эга бўлган кадрларни тайёрлашда долзарб ахамият касб этади.

Мазкур 5А231102 — Ташки иктисодий фаолият (ташки савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг малака талаблари ташки иктисодий фаолият йўналишининг ўзига хос хусусиятлари, замонавий миллӣ таълим концепциясининг асосий тамоилилари ҳамда кадрлар истеъмолчилари талабларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган бўлиб, у малакали кадрлар тайёрлани борасидаги замонавий талабларга мос келади. Унинг таркибий компонентлари хорижий тажриба таҳлили асосида мантиқан тўғри тузилган.

Хулоса қилиб айтиш мүмкінкі, 5A231102 — Ташки иктисодий фаолият (ташки савдо фаолияти) магистратура мутахассислигининг малака талаблари күйилған шартларга жавоб беради ва уни мазкур мутахассислик бүйінча магистрлар тайёрланыңда ассоциацияның хужжат сифатыда әзтироф этиш мүмкін.

ЎЗМУ “Макроіқтисодиёт”

кафедраси мудири,

и.ф.д., проф.

А.В. Вахобов

2493

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус қасб-хунар таълим йўналишлари бўйича ўқув-
услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашиниг “Ижтимоий ва гуманитар
фналар” Ўқув-услубий бирлашмаси мажлисининг

БАЁННОМАСИ

“15” 08 2018 йил

Тошкент шаҳри

Қатиашдилар: Бирлашма раиси – А.М. Маннонов

Аъзолари: Ўқув-услубий бирлашма котиби: С.М. Умарова;
ўқув-услубий бирлашма аъзолари ва таклиф этилганлар.

КУН ТАРТИБИ:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июнданги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазириининг 2018 йил 7 июнданги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди: Ўқув-услубий бирлашма раиси А.М.Маннонов:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иктисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июнданги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишига қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июнданги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-хх-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазириининг 2018 йил 7 июнданги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида институтда тузилган ишчи гурух профессор-ўқитувчилари томонидан “Олий таълим йўналишлари ва мутахассислари Классификатори”га мувофиқ 10 та бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда 11 та магистратура мутахассислари бўйича ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режалари ҳакида ахборот берди, уни муҳокама қилиш ҳамда ушбу янгидан яратилган малака талаблари ҳакида йигилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза ва тақлифлар билдиришларини сўради.

Сўзга чиқдилар: ТДШИ Ўқув ишлари бўйича проректор Н.Абдуллаев:

Институтдаги барча кафедралар мутахассислари ва турдош олий таълим муассасаларидан мутахассис профессор-ўқитувчиларни жалб қилган холда, чет элдаги мос таълим йўналишлари ва мутахассисларни бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизимини изчил ўрганиш натижасида ҳамда белгиланган директив ҳужжатларга асосланиб, юкорида келтирилган таълим йўналишлари ва магистратура мутахассислари бўйича малака талаблари ва ўқув режалари лойиҳаси қайта ишлаб чиқилди.

Ушбу Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълимга қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттиради ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради, олий таълим йўналишлари ва мутахассислари классификаторига мос равишда республикамида олиб борилаётган ислоҳотлардан келиб чиқиб, ҳалқ ҳўжалигида замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий қўнималарни бажаришга мўлжалланган. Малака талаблари республикадаги асосий кадрлар буюртмачи ва истеъмолчиси бўлган вазирлик, идора, корхона ва ташкилотлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг тармоқ институтлари, турдош олий таълим муассасалари билан келишилган.

Юкоридагиларни инобатга олиб, қўйидаги тақомиллаштирилган малака талаблари ҳамда ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман:

Таълим йўналишлари:

- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (шарқ тиллари бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (мумтоз тиллар бўйича);
- 5120100 – Филология ва тилларни ўқитиши (хитой филологияси);
- 5120200 – Таржима назарияси ва амалиёти (шарқ тиллари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Шарқ мамлакатлари ва минтақалари бўйича);
- 5120300 – Тарих (Марказий Осиё мамлакатлари бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (минтақалар бўйича);
- 5120700 – Жаҳон сиёсати (Хитой Xалқ Республикаси);
- 5120800 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича).

Магистратура мутахассисликлари:

- 5A120101 – Адабиётшунослик (шарқ тиллари ва тадқикот йўналишлари бўйича);
- 5A120102 – Лингвистика (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120103 – Мумтоз филология (турлари бўйича);
- 5A120104 – Матншунослик ва адабий манбашунослик;
- 5A120201 – Қиёсий тилшунослик, лингвистик таржимашунослик (шарқ тиллари бўйича);
- 5A120302 – Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича);
- 5A120304 – Тарихшунослик, манбашунослик ва тарихий тадқикот усуслари (мамлакатлар бўйича);
- 5A120701 – Xалқаро муносабатлар ва ташки сиёсат;
- 5A120801 – Шарқ фалсафаси ва маданияти;
- 5A231000 – Хорижий мамлакатлар иқтисодиёти ва мамлакатшунослик (мамлакатлар ва минтақалар бўйича);
- 5A231101 – Ташки иқтисодий фаолият (тармоқлар ва фаолият турлари бўйича).

Уларга ишлаб чиқариш ва ИТИларининг мутахассислари, кадрлар буюрмачилари ва истемолчилари, турдош ОГМлари билан келишув баённомаси олинган. Сизлардан тайёрланган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларини муҳокама қилиб, ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

Бирлашма аъзоларидан: ф.ф.д., профессор Қ.Содиков, т.ф.д., профессор М.Исхоков, PhD Д.Сайфуллаев, и.ф.д., профессор Т.Расуловлар хам сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланганлиги, уларда хорижий тажрибалар хамда гуманитар соҳадаги ислоҳатлар инобатга олинганлигини таъкидладилар. ушбу таълим йўналишлари Малака талаблари ва ўкув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этдилар.

А.Маннонов - бирлашма раиси, профессор. Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланган, уларда Республикаимизда гуманитар соҳада рўй бераётган иқтисодий ислоҳатлар хамда ҳалқаро тажрибалар тўлигича ўз аксини топган, деб ўйлайман. Шунинг учун муҳокамага қўйилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўкув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман.

Йигилиш аъзоларининг билдирган фикр ва мулоҳазаларини эътиборга олиб “Ижтимоий ва гуманитар фанлар” ўкув-услубий бирлашмаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Тошкент давлат шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўкув режалари маъқуллансин.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган 10 та таълим йўналишлари ва 11 та магистратура мутахассисликлари Малака талаблари ва ўкув режалари Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига ташкил килинган ишчи гурӯҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта маҳсус, қасб-хунар таълимини Ривожлантириш марказига топширилсин.

“Ижтимоий ва гуманитар фанлар”

Ўкув-услубий бирлашмаси раиси, ф.ф.д., профессор

Бирлашма котиби:

А.МАННОНОВ

С.УМАРОВА

**5A231101-Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фолияти) магистратура мутахассислиги малака талабининг ишлаб чиқилишига
ТУШУНТИРИШ ХАТИ**

5A231101-Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фолияти) магистратура мутахассислиги малака талабини ишлаб чиқишида қўйнадиги меъёрий-хукукий ҳужжатларга асосланилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармокларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўкув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишга қабул килиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилабётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли карори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта маҳсус таълим вазириининг 2018 йил 7 июндаги “олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўкув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли бўйруги.

Малака талабини ишлаб чиқишида чет элдаги мос мутахассисликлар бўйича таълим олиб бориладиган ОТМлар таълим тизими ўрганиб чиқилди, мутахассислик битиувчиларига кадрлар истеъмолчиilar томонидан кўйилган малака талаблари хисобга олинди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Мажкамасининг қарор-фармонларини мукаммал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, ҳалкнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний қадриятлар тамоийлари хисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим оловчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўникум шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби ҳалқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари иқтисодий устуворлик шароитида кадрларга иисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни хисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўкув юкламасининг оддийдан мураккабга караб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим оловчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари хисобга олинди.

Таълим оловчилар ва битиувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-коидаларга мослигига эришилди.

Малака талабининг қулайлиги – унинг бажарилишини назорат килиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, мутахассисликнинг малака талабини ишлаб чиқишида муҳим аҳамият касб этди.

5A231101-Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фолияти) магистратура мутахассислигига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илгор меъёрлари киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқишида мамлакат ижтимоий-иктисодий тарақиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютиклари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчилигининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини ҳалқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғуллаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Тошкент давлат шарқшунослик институти
ўкув ишлари бўйича проректори

Н.А. Абдуллаев

**5А231102 -Ташки иқтисодий фаолият (ташки савдо фаолияти) магистратура
мутахассислиги малака талабларини халқаро миқёсдаги бошқа малака талаблари
билин қиёсий таққослаш**
Магистратурада таълим жараёнинг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси	АҚШ	Россия	Туркия
1	Бошланиши	4 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг	4 йил бакалавриатдан сўнг
2	Давомийлиги	2 йил	2 йил	2 йил	2 йил
3	Таълим олувчилик сони	25-30 та	40-50 та	30-35 та	20-30 та
4	Ўтиш жойи	Институт кафедраларида, Ўз.Респ. ташки савдо вазирлигига, Ўз.Респ. инвестициялар бўйича қўмитада.	Етакчи компанияларда	Университет ҳомийлик киладиган институтлар ва етакчи корхонларда	Давлат ташкилотлари ва етакчи кохоналарда
5	Таълим берувчилик	Институтда фаолият юритаётган илмий унвонга эга бўлган профессор-ўқитувчилар, корпоратив хамкор ташкилотларнинг амалий тажрибага эга вакиллари	Университетнинг илмий унвонга эга бўлган профессор-ўқитувчилари ёки амалий тажрибага эга бўлган мутахассислар	Университетнинг илмий унвонга эга бўлган профессор-ўқитувчилари	Университетнинг илмий унвонга эга бўлган профессор-ўқитувчилари ва амалий тажрибага эга бўлган мутахассислар
6	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат килиш	Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, ДТМ, кафедра мудири, бириктирилган бошқа профессор-ўқитувчилар	Факультет деканлари ва таълим берувчи профессор-ўқитувчилар	Факультет деканлари, кафедра мудирилари, таълим берувчи профессор-ўқитувчилар	Факультет деканлари, таълим берувчи профессор-ўқитувчилар

Магистратурада таълим жараёнинг таркиби

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси	АҚШ	Россия	Туркия

1	Назарий таълим	Илмий даражага эга бўлган профессор-ўқитувчилар томонидан талабаларга назарий билимлар берилади	Илмий даражага эга бўлган профессор-ўқитувчилар томонидан талабаларга назарий билимлар берилади	Илмий даражага эга бўлган профессор-ўқитувчилар томонидан талабаларга назарий билимлар берилади	Илмий даражага эга бўлган профессор-ўқитувчилар томонидан талабаларга назарий билимлар берилади
2	Амалий таълим	Ўз.Респ. ташкин савдо вазирлиги, инвестициялар бўйича қўмита, корпоратив хамкор ташкилотлар ва талабаларнинг илмий тадқиқотига мос келадиган бошка институтларда амаллий таълимга эга бўладилар	Талабалар йўналиши бўйича етакчи компанияларга танишув экскурсияларини амалга оширадилар	Талабалар учун мунтазам равишда етакчи компанияларда танишув амалиёти, университетнинг кейс клубларида мастер класслар ва бизнэм форумлар ташкил этилади	Университетнинг хамкор ташкилотларида амалий таълимга эга бўладилар
3	Илмий-тадқик отишлари	Хар бир талаба кафедрага хафтада уч кун келиб, кафедра профессор-ўқитувчилари билан бирга илмий - тадқиқот олиб боради.	Талабаларга фан бўйича маъруза олиш ёки илмий-тадқиқот ишини олиб бориш таклиф килинади ва илмий-тадқиқотга профессор раҳбарлик қиласи	Талабалар халқаро индексларга эга бўлган маълумотлар базасидан рўйхатдан ўтиб, маълумотлар оладилар ва илмий мақолалар тайёрлайдилар	Талабалар ўз соҳаси йўналиши бўйича профессорлар кўмагида илмий тадқиқот иши олиб борадилар
4	Мустакил таълим	Ўтилган мавзулар бўйича талабаларга кўшимча ишлаш учун мустакил ишлар берилади	Талабаларга гурухларга бўлинган холда маҳсус ишланмана ва ҳисоботлар тайёрлайдилар	Талабалар маҳсус электрон таълим тизимиан мустакил таълим топширикларни оладилар ва якуний назоратга қадар топширадилар	Талабалар учун мустакил таълим кичик гурухларга бўлинган холда вазафа сифатида тақдим этилаиди.
5	Таълим жараён ида баҳолаш	Институтдаги рейтинг доирасида талабаларга дарсларга катнашишига караб 55-100	Талабалар фанлар бўйича А, В, С мезонлари бўйича баҳоланади	Талабалар университет томонидан ишлаб чиқилган маҳсус “Академик	Талабалар фанлар бўйича А, В, С мезонлари асосида баҳоланади

		баллгача кўйилади		рейтинг” асосида баҳоланадилар	
--	--	-------------------	--	--------------------------------	--

Магистратурада таълим жараёининг мазмуни ва давомийлиги

Ўзбекистон Республикаси	Муддати	АҚШ	Муддати	Россия	Муддати	Туркия	муддати
Халқаро савдо	5 ой	Халқаро савдо	6 ой	Глобал савдо сиёсати ва савдони тартибга солиш	6 ой	Савдо ва иқтисодий тараккиёт	4 ой
Хорижий Шарк мамлакатларининг ташқи иқтисодий алоқалари ривожланиши	10 ой	Жаҳон валюталар бозори	5 ой	Жаҳон иқтисодиётидаги глобал ва минтақавий жараёнлар	6 ой	Халқаро муносабатлар асослари	4 ой
Хорижий Шарк мамлакатларидага инвестициялар	5 ой	Инвестициилар	9 ой	Халқаро иқтисодий муносабатлар тизимида хорижий инвестициялар	6 ой	Тадбиркорлик ва тараккиёт	5 ой
Халқаро бизнес	5 ой	Халқаро бизнес	6 ой	Халқаро бизнес	6 ой	Халқаро бизнес	6 ой
Халқаро маркетинг ва менежмент		Маркетинг тадқиқотлари	4 ой	Халқаро иқтисодий ташкилотлар	3 ой	Сифат маркетинги	10 ой

Изоҳ: 5A231102 -Ташқи иқтисодий фаолият (ташқи савдо фаолияти) мутахассислиги хозирги кунда жуда долзарб йўналиш бўлиб, нафакат Ўзбекистон Республикаси, балки бошқа Европа, Америка, Осиё, МДХ, давлатларида ҳам доимий изланишини, тахлил қилиш ва мукаммаллаштиришни талаб килмокда. Юқоридаги маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, давлатимизда яратилаётган “Ташқи иқтисодий фаолият” мутахассислиги давлат таълим стандарти жаҳонандозаларига мос равиша бўлиб, бошқа давлатларнинг таълим дастурларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига хос хусусиятлари билан ажralиб турди.